

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาหัวข้อเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับ “โครงการอาหารปลอดภัย” ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงความเข้าใจ ความตระหนักและพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความตระหนักและมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสม

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้รวบรวมทฤษฎี แนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาศึกษา และเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร รูปแบบวิธีการรับข่าวสาร แนวคิดเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยของอาหารและแนวคิดการทำให้อาหารปลอดภัยแบบองค์รวม เป็นต้น

สำหรับระเบียบวิธีศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดผลครั้งเดียว (One Shot Case Study) โดยสุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ซื้ออาหารสด ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ รวมจำนวน 400 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ ความตระหนักในการรับรู้ข่าวสาร และพฤติกรรมการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.50 ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.00 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 41.00 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.80 นิยมซื้ออาหารประเภทอาหารสด ที่นำมาปรุงเองที่บ้านบ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.50 สถานที่ที่นิยมเลือกซื้ออาหารสด และผลไม้มากที่สุด คือ ตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 56.20 มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโดยทั่วไป มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประเภทโทรทัศน์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.50 มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโดยทั่วไป มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประเภท

โทรทัศน์บ้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.50 สื่อที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย หรือรับน้อยมาก คือ นิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 35.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัย ของกระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รู้จักโครงการอาหารปลอดภัยในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัย จากสื่อประเภทโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.80 เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 51.00 ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยจาก ออ. น้อย หรือเยาวชนที่เป็นอาสาสมัครคุ้มครอง ผู้บริโภคใน โรงเรียนและบริเวณ ใกล้โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.80 เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยจากแผ่นพับ ใบปลิว หรือป้ายโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 59.50 ต้องการให้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.20 ได้ทราบข่าวสารต่างๆแล้ว ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเลือกซื้อเลือกบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 57.80 และมีการจดจำสัญลักษณ์ที่กระทรวงสาธารณสุขรับรองความปลอดภัยของอาหาร คิดเป็นร้อยละ 45.00

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้จากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยส่วนใหญ่มีความรู้ค่อนข้างสูง ในเรื่องของตราสัญลักษณ์ทั้ง 3 ตรา คือ สัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยของ “อาหารปรุงสำเร็จ” ที่ได้รับรองจากกระทรวงสาธารณสุข มีผู้ตอบถูกถึง 394 คน คิดเป็นร้อยละ 98.50 สัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยของ “อาหารสด” ในตลาดหรือซูเปอร์มาร์เก็ตที่ได้รับรองจากกระทรวงสาธารณสุข มีผู้ตอบถูก 366 คนคิดเป็นร้อยละ 91.50 และสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยของ “อาหารแปรรูป” ที่มีกระบวนการผลิตอยู่ภายใต้มาตรฐานที่ดี (GMP) และได้รับรองจากกระทรวงสาธารณสุข มีผู้ตอบถูก 361 คนคิดเป็นร้อยละร้อยละ 90.30 รวมถึงมีความรู้ในเรื่องของการเลือกบริโภคผัก และผลไม้ที่ปลอดภัยนั้น ควรเลือกบริโภคผักและผลไม้ที่มีรอยกักเจาะของแมลงบ้าง เพราะรอยกักเจาะของแมลงนั้นสามารถบ่งบอกได้ว่า ผักผลไม้ นั้นปลอดภัยไร้สารพิษ มีผู้ตอบถูก 362 คนคิดเป็นร้อยละร้อยละ 90.50

ส่วนความรู้ในเรื่องการนำสารบอแรกซ์มาใช้ในการผลิตอาหารประเภท ลูกชิ้น ไส้กรอก และผักผลไม้ดอง เพื่อให้เกิดความหยุ่น กรอบ นำมารับประทาน และการใช้สารฟอสฟอรัสในอาหาร

จำพวก ถั่วงอก ชিংฝอย ขอบมะพร้าวให้มีสีใส แม้ตากลมก็ยังไม่คล้ำนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูกจำนวน 247 คน จัดอยู่ในระดับที่มีความรู้สูงคิดเป็นร้อยละ 86.8 เท่ากัน

ขณะเดียวกัน ยังพบว่าควรต้องมีการให้ความรู้ผ่านสื่อเพิ่มมากขึ้นในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเร่งเนื้อแดงในเนื้อหมู ที่ทำให้มีสีเข้มและมีมันน้อย ผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 301 คนคิดเป็นร้อยละ 75.2 และความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่มีสารปนเปื้อน ที่อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคมะเร็ง โรคหัวใจ และหลอดเลือด มีผู้ตอบถูก 283 คนคิดเป็นร้อยละร้อยละ 70.7

ส่วนที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดที่ยังต้องเพิ่มความรู้และรณรงค์ผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆในระดับสูงมาก คือ เรื่องของสารกันรา หรือสารกันบูด ที่มักนำมาใส่ในอาหารแห้ง และผักผลไม้ดอง เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อรา และทำให้อาหารคงสภาพเดิม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เพียงครั้งเดียว คือร้อยละ 51.8 และความรู้ในเรื่องของการใช้สารฟอร์มาลิน ที่ทำให้อาหารสด ไม่น่าเสียด่าง่าย นิยมแช่ในเนื้อสัตว์ อาหารทะเล และผัก มีตอบถูกเพียง 110 คนคิดเป็นร้อยละ 27.50 ในขณะที่ความรู้ด้านอื่นมีสูงกว่ามาก แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีอาหารแห้ง และผักผลไม้ดองในปัจจุบันได้มีการนำสารกันราหรือสารกันบูดใส่ในอาหาร เพื่อถนอมอาหารให้มีอายุการเก็บมากขึ้น อีกทั้งในเรื่องของฟอร์มาลินที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเมื่อบริโภคสารฟอร์มาลินเข้าไป สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ จึงมีความจำเป็นต้องใช้สื่อเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัยให้ถึงประชาชนมากขึ้น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักเกี่ยวกับการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด และอยู่ในระดับสูงเพียงเรื่องเดียว คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักสูงเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้และเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย จะทำให้มีความเข้าใจและจะให้ความสำคัญในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องตระหนัก

ส่วนความตระหนักที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่มีมากในการศึกษาในหัวข้อความตระหนักนี้ อันได้แก่ความตระหนักในเรื่องการเลือกซื้อ “อาหารแปรรูป” ที่ผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานควรเลือกซื้ออาหารแปรรูปที่มีเครื่องหมาย อ.ย. จากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 97 ความตระหนักในเรื่องอาหารแปรรูปที่ปลอดภัยต้องมีเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน (อ.ย.) และที่ระบุวัน/เดือน/ปี ที่ผลิต และวันหมดอายุบนฉลาก ร้อยละ 97 ความตระหนักเรื่องการรณรงค์ให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยควรปลูกฝังความรู้ที่ถูกต้องตั้งแต่เด็ก ๆ ร้อยละ 97 ความตระหนักในการ

เลือกซื้อ “อาหารปรุงสำเร็จ” ที่สะอาด ปลอดภัย ควรเลือกซื้อจากร้านค้าที่มีสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยของอาหารปรุงสำเร็จจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 95.8 ความตระหนักว่าสาเหตุส่วนหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็ง โรคหัวใจ และหลอดเลือด มาจากการบริโภคอาหารที่มีสารปนเปื้อน เช่น สารเร่งเนื้อแดง พอร์มาลิน เป็นต้น ร้อยละ 94 ความตระหนักในการซื้อ “อาหารสด” ที่ปลอดภัยจากสารปนเปื้อน ควรเลือกที่มีตราสัญลักษณ์อาหารปลอดภัยจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 90 ความตระหนักเรื่องการค้าถึงความปลอดภัยของอาหารสดที่ปราศจากสารปนเปื้อนมากกว่าสัญลักษณ์และสีสันทึ่สวยงาม ร้อยละ 89.8

และความตระหนักในเรื่องการบริโภคอาหารที่มีตราสัญลักษณ์รับรองจากกระทรวงสาธารณสุข ทำให้เชื่อมั่นได้ว่าอาหารเหล่านั้นปลอดภัยมากกว่าที่ไม่มีตรารับรองนั้น อยู่ในระดับน้อย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักสูงในเรื่องของการบริโภคอาหารปลอดภัย และเลือกปฏิบัติในทางที่เหมาะสม

ขณะเดียวกันกับความตระหนักในเรื่องของการคำนึงถึงรสชาติของอาหารปรุงสำเร็จมากกว่าความสะอาดของอาหาร ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง แต่ มีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 48 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งภาครัฐฯและเอกชนต้องทำการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความตระหนัก ถึงความสะอาดของอาหาร และมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม อีกทั้งควรให้ความรู้ความเข้าใจและสนับสนุนเจ้าของกิจการ หรือผู้ผลิตเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับ โครงการอาหารปลอดภัย เพื่อที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมและเกิดความตระหนักที่เหมาะสมต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัยในระดับค่าเฉลี่ยปานกลางเกือบทุกข้อ ทั้งในส่วนที่ควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ

ในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลือกบริโภคในระดับสูง คือเรื่องของการสังเกตวันที่ผลิต/วันหมดอายุของอาหารแปรรูปบนฉลาก บรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 85.5 พฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารแปรรูปที่มีตราสัญลักษณ์ที่มีเครื่องหมาย ออ. จากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 83.5 และพฤติกรรมในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของสารปนเปื้อนในอาหาร ร้อยละ 82.8 เหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อไป และอาจต้องการสื่อประชาสัมพันธ์การณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารปลอดภัยที่ต่อเนื่องกันเพื่อรักษาระดับ หรือเพิ่มระดับพฤติกรรมที่ถูกต้องให้เป็นพฤติกรรมที่ประชาชนปฏิบัติในการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัยในระดับสูงต่อไป

พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ และอยู่ในระดับปานกลาง คือเรื่องของการเลือกบริโภคผักผลไม้สดมากกว่าเลือกบริโภคผักผลไม้ดอง ร้อยละ 69.7 และพฤติกรรมที่มีการชักชวนให้คนรู้จัก หรือคนในครอบครัวเลือกซื้ออาหารที่มีตรารับรองความปลอดภัยจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 64.0

ส่วนในเรื่องของพฤติกรรมเลือกซื้ออาหารที่มีรสชาติอร่อยมากกว่าเลือกซื้ออาหารที่มีความสะอาดมีค่าเฉลี่ยในระดับมากในขณะที่ค่าความตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารนั้น ประชาชนมีความตระหนักในระดับปานกลาง แต่การเลือกบริโภคกลับอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควรจะต้องลดลง และสมควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการบริโภคที่ปลอดภัย และคำนึงถึงความสะอาดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ควรต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อให้ทั้งผู้บริโภค และผู้ประกอบการให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความตระหนักเพิ่มมากขึ้นและเกิดพฤติกรรมที่ลดลง

ส่วนพฤติกรรมการเลือกบริโภคเนื้อหมูที่มีสีแดงเข้ม มีมันน้อย และการเลือกซื้อผักผลไม้ที่มีสีสด รูปลักษณ์สวยงาม ไม่มีรูพรุนจากการกักเจาะของแมลง ซึ่งทั้งสองพฤติกรรมที่กล่าวมานี้เป็นพฤติกรรมที่ควรต้องปรับเปลี่ยนเป็นการบริโภคเนื้อหมูที่มีสีขาวอมชมพู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อหมูไม่มีสารเร่ง และควรเลือกบริโภคผัก ผลไม้ที่มีรอยกักเจาะของแมลงบ้าง ยังคงต้องการการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเช่นเดียวกัน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบได้ว่า ผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รู้จักโครงการอาหารปลอดภัยในจังหวัดเชียงใหม่ และมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัย จากสื่อประเภทโทรทัศน์มากที่สุด เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข แต่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยจาก อ.น้อย หรือเยาวชนที่เป็นอาสาสมัครคุ้มครอง ผู้บริโภคในโรงเรียนและบริเวณใกล้โรงเรียนเลย เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยจากแผ่นพับ ใบปลิว หรือป้ายโฆษณา และต้องการให้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆแล้วได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเลือกซื้อเลือกบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน เป็นประจำ และผลการศึกษาทำให้ได้ทราบอีกว่า ผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจดจำสัญลักษณ์ที่กระทรวงสาธารณสุขรับรองความปลอดภัยของอาหารได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสนธยา ชูไพร (2550) ศึกษาถึง ความตระหนักและการรับรู้ข่าวสารความปลอดภัยในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องกระป๋อง พบว่าพนักงานส่วนใหญ่ในโรงงานได้รับข่าวสารจากหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือป้ายเตือน ป้ายประกาศและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ทางด้านความถี่เกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารความปลอดภัย ที่กลุ่มตัวอย่างมักเปิดรับมากที่สุดคือการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานเป็นประจำทุกวัน ส่วนอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เปิดรับในความถี่น้อยที่สุด ส่วนความตระหนักจัดอยู่ในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด และมีพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่กล่าวว่า “เมื่อผู้รับสารได้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ และความรู้ความเข้าใจนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ และ ขั้นสุดท้ายก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่กระทำต่อเรื่องนี้ๆ ตามมา

ด้านความตระหนักเกี่ยวกับอาหารปลอดภัยนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักในระดับปานกลาง โดยสามารถตระหนักได้ว่าการเลือกซื้ออาหารสด อาหารแปรรูป และอาหารปรุงสำเร็จ ควรเลือกซื้ออาหารที่มีตรารับรองจากกระทรวงสาธารณสุขกำกับอยู่ด้วย และควรคำนึงถึงสารปนเปื้อนที่มีในอาหารอันจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายเมื่อได้รับสารตกค้างเข้าไปใน

ร่างกาย รวมถึงมีความตระหนักในเรื่องการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารปลอดภัยควบคู่ไปกับความรู้ที่ถูกต้องตั้งแต่เด็ก ๆ

และด้านพฤติกรรมในการบริโภคอาหารปลอดภัยนั้นถึงแม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัยในระดับปานกลาง แต่ก็ยังต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในเรื่องสารตกค้างที่มักจะเจือปนกับอาหาร โดยเฉพาะอาหารแห้ง และอาหารหมักดอง รวมถึงสารตกค้างที่มีอยู่ในเนื้อหมูที่ใช้สารเร่งเนื้อแดง เพราะยังมีส่วนที่มีพฤติกรรมเลือกบริโภคสิ่งเหล่านี้อยู่ค่อนข้างมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์ให้พอเพียง จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่ามี การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ เช่น มีสื่อประชาสัมพันธ์น้อย กระจายไม่ทั่วถึงจึงยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และการรับรู้ของประชาชนไม่เพียงพอ ดังนั้นเราควรต้องเพิ่มการให้ความรู้จากสื่อประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นเพื่อประชาชนจะได้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคได้มากขึ้น

2. ควรจัดทำตราสัญลักษณ์ 3 ตรา ให้เด่นชัด จากการศึกษาถึงการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการจดจำและการสังเกตตราสัญลักษณ์ 3 ตราที่ได้รับการรับรองความปลอดภัยจากกระทรวงสาธารณสุข ก่อนการเลือกซื้อบริโภคอาหารนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แน่ใจในสัญลักษณ์ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยของอาหารประเภทใด พร้อมกับควรเพิ่มความรู้ในเรื่องตราสัญลักษณ์ให้ประชาชนได้ทราบ และจดจำตราทั้ง 3 ชนิดได้มากขึ้น

3. ควรมีการรณรงค์โครงการอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาเห็นว่าทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ควรมีการประเมินผลการรณรงค์โครงการอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ความการประเมินในระหว่างการรณรงค์นั้นเพื่อดูว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารของโครงการที่สื่อออกไปเพียงพอหรือไม่และต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใด เพื่อที่ทาง อย. จะได้ปรับปรุงได้ทันที่เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารของโครงการเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด และควรมีการประเมินผลหลังจากการดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว เพื่อสำรวจดูว่าหลังจากประชาชนได้รับข่าวสารของโครงการแล้วนั้น ประชาชนมีพฤติกรรมการเลือกซื้อ เลือกบริโภคอาหารเปลี่ยนแปลง

ไปตามเป้าประสงค์ของโครงการหรือไม่ ซึ่งนับว่าเป็นการวัดประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์โครงการได้ทางหนึ่ง ดังนั้นจึงควรมีการประเมินผลการรณรงค์โครงการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโครงการรณรงค์อาหารปลอดภัยนี้ยังดำเนินการอยู่ เพื่อสามารถประเมินความสำเร็จหรือความผิดพลาดในการรณรงค์ในช่วงเวลาต่างๆ ได้อีกทั้งยังสามารถนำผลจากการประเมินเหล่านั้นมาหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการรณรงค์โครงการได้มากที่สุด

4.ควรมีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์อาหารปลอดภัยผ่านสื่อโทรทัศน์ให้มากขึ้น เพราะจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด พร้อมกันนี้ควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์การรณรงค์เพื่อเพิ่มข่าวสารให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการบริโภคอาหารปลอดภัยมากขึ้น

5.ควรมีหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน คอยให้ความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมสนับสนุนเจ้าของกิจการ หรือผู้ผลิตให้คำนึงถึงความสะอาดปลอดภัยของอาหารก่อนถึงมือผู้บริโภค พร้อมกันนี้ควรมีการตรวจสอบและติดตามผลอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการรณรงค์ในลักษณะเดียวกันของหน่วยงานอื่นๆ โดยอาจนำเนื้อหาและสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนการรณรงค์โครงการอาหารปลอดภัยในระยะต่อไป เนื่องจากโครงการยังไม่สิ้นสุด

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เจาะลึกในเรื่องของ “เนื้อหาสาระ” ที่ใช้ในโครงการเพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิผลของโครงการว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถตีความและมีความเข้าใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้รับสารเป้าหมายของโครงการในการรณรงค์ครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาค อาทิ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น เพื่อศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสาร ความรู้และพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ซึ่งอาจแตกต่างจากประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากความแตกต่างกันทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและรูปแบบการดำเนินชีวิต